

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ

для студентів

спеціальності	073 Менеджмент
освітньо-професійної програми	Організація виробництва
освітньо-професійного ступеня	фаховий молодший бакалавр

Київ-2023

Розробник: Пандазі Анастасія Володимирівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Пандазі Анастасія Володимирівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від «30» серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено

« » 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

На 20_/20_ н.р. (), « » 20_ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. (), « » 20_ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. (), « » 20_ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. (), « » 20_ р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	30
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	10
Самостійна робота	18
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент» є ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти з сутністю менеджменту, його функціями та інструментарієм та формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Менеджмент» є:

- ознайомитись з основними поняттями і категоріями менеджменту;
- розглянути історію розвитку менеджменту та його перетворення на систематизовану наукову дисципліну;
- розглянути основи побудови ефективного комунікаційного процесу в організації;
- розглянути основи оперативного, тактичного та стратегічного планування діяльності організації та опанувати навичками розробки стратегії її розвитку;
- розглянути основні характеристики керівництва та лідерства, влади та впливу в організації;
- ознайомитись зі шляхами подолання опору змінам та забезпечення ефективного менеджменту організації.

Результати вивчення дисципліни дозволять здійснити практичну підготовку та сформуванню ряд відповідних **компетентностей**:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК4	Здатність застосовувати знання та розуміння предметної області і професійної діяльності у практичних ситуаціях	16 - 22
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК1	Здатність визначати та описувати характеристики організації, аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища	16 - 22
ФК4	Вміння організовувати трудові процеси на підприємстві, розраховувати трудові нормативи, створювати безпечні умови праці	16 - 18
ФК5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту з позиції корпоративної	20 - 22

	соціальної відповідальності та соціально-орієнтованого бізнесу	
ФК8	Здатність планувати діяльність організації з урахуванням можливих ризиків, обирати оптимальні страхові послуги	16 - 22
ФК9	Вміння організовувати роботу команди та здійснювати управління її діяльністю	16 - 22
<i>Предметні компетентності</i>		
	демонструвати базові уявлення про різноманітність об'єктів та суб'єктів менеджменту як суспільної форми діяльності	16 - 22
	використовувати знання та практичні навички з менеджменту при організації роботи керівника	16 - 22
	демонструвати знання та практичні навички з менеджменту при плануванні особистої роботи менеджера	16 - 22
	застосовувати основні методи менеджменту в процесі діяльності підприємства	16 - 22

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент:

- використовує знання та практичні навички з організації виробництва при плануванні роботи виробництва (ПРН 3);
- використовує знання та практичні навички з економічної теорії при здійсненні управлінської діяльності на підприємстві (ПРН 4);
- використовує інструменти менеджменту в процесі організації підприємницької діяльності (ПРН 8);
- демонструє знання різних видів управління орієнтуючись на специфіку кожного ієрархічного рівня (ПРН 9);
- організовує робоче місце менеджера, створює оптимальні умови праці менеджера, демонструє лідерські якості та управління командною роботою (ПРН 10);
- планує роботу підприємства в різних напрямках діяльності;
- здійснює управлінську діяльність на підприємстві;
- використовує інструменти менеджменту в процесі організації підприємницької діяльності;
- демонструє знання різних видів управління орієнтуючись на специфіку кожного ієрархічного рівня;
- організовує робоче місце менеджера, створює оптимальні умови праці менеджера, демонструє лідерські якості та управляє командною роботою;
- визначає місію та цілі підприємства;

- аналізує та будує різні типи організаційних структур управління організацій.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Кількість годин						
		усього	Аудиторна:					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 5. Управління персоналом								
1	Керівництво та лідерство	7	2	2				9
2	Культура організації та корпоративна політика	7	2	2				
3	Організаційні зміни та конфлікт в організації в умовах воєнного стану	7	2	2				
	Модульний контроль	2						
	Разом за змістовим модулем 5	23	6	6				9
Змістовий модуль 6. Сучасний менеджмент в Україні в умовах воєнного стану								
4	Управління інноваціями	5	2	2				9
5	Управління проектами	5	2	2				
6	Бренд-менеджмент	6	2	2				
7	Івент-менеджмент	7	2	2				
	Модульний контроль	2						
	Разом за змістовим модулем 6	25	8	8				9
	Підготовка до екзамену	10						
	Усього	60*	14	14		-	-	18

* з урахуванням МКР (4 год.) та підготовки до проведення семестрового контролю (10 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 5. Управління персоналом

Тема 16. Керівництво та лідерство

Вплив, влада та керівництво, лідерство. Поняття влади та впливу. Форми влади та впливу: влада примушуванням; влада на засадах винагородження; експертна влада; влада прикладом; традиційна влада. Вплив шляхом переконання та участі. Порівняння понять керівництво та лідерство.

Теорія лідерства. Класифікація підходів до розуміння лідерства. Підхід з точки зору особистості (лідерування є сукупність певних рис характеру керівника). Підхід з точки зору поведінки керівника. Ситуаційний підхід до лідерства (ситуаційна модель керування Ф. Фідлера; модель «шлях-мета» Т. Мітчела та Р. Хауса; теорія життєвого циклу П. Херсі та К. Бланшара; модель прийняття рішень керівником В. Врума та Ф. Йеттона).

Стиль керівництва. Теорії керівництва та їх зміст. Стилi, що ґрунтується на використанні влади. Система стилів Р. Лайкерта. Класифікація стилів лідерування Р. Блейка та Дж. Моутон.

Ключові слова: влада, керівництво, лідерство, стиль керівництва.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Тема 17. Культура організації та корпоративна політика

Культурна детермінантна в становленні й розвитку організацій. Організаційна культура: поняття, функції, логіка формування, елементи. «Організаційна культура або моральне обличчя організації» (М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі). Організаційна культура органів та установ (Г. Райт). Правила і норми діяльності, як технологічний аспект культури організації. Зовнішні складові корпоративної культури: форма одягу, критерії оцінки якості, правила поведінки і взаємодії, оптимальні для технології, що реалізовується в організації. Найважливіші функції корпоративної політики організації: інтеграція організації; адаптація організації до зовнішнього середовища; інформаційний обмін; підтримка мотивації і лояльності.

Суть та значення корпоративної соціальної відповідальності. Історія розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Внутрішнє і зовнішнє середовище корпоративної соціальної відповідальності.

Ключові слова: культура, організаційна культура, корпоративна культура.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Тема 18. Організаційні зміни та конфлікти в організації в умовах воєнного стану

Сутність та основні параметри організаційних перетворень. Організаційні зміни та управління ними. Система подолання опору змінам. Природа конфлікту в організації. Причини конфліктів та їхні наслідки. Управління конфліктними ситуаціями.

Ключові слова: зміни, організаційні зміни, конфлікт, посередник.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Змістовий модуль 6. Сучасний менеджмент в Україні в умовах воєнного стану

Тема 19. Управління інноваціями

Сутність понять управління інноваціями. Інноваційна діяльність як об'єкт управління. Державна підтримка інноваційних процесів. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій. Управління інноваційним розвитком організації. Інноваційний потенціал підприємства та його вимірювання. Ефективність інноваційної діяльності на підприємстві та її забезпечення.

Ключові слова: інновації, інноваційні процеси, інноваційна діяльність.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Тема 20. Управління проєктами

Загальна характеристика та концепції управління проєктами. Класифікація проєктів та організація проєктної діяльності. Системний підхід в управлінні проєктами. Основи проєктного аналізу. Оточення та організаційна структура проєкту. Життєвий цикл та фази проєкту. Планування проєкту у часі. Календарне планування проєкту. Процес управління проєктом та його автоматизація. Управління проєктом за часовими параметрами. Управління проєктними витратами, фінансування та бюджетування. Планування cash-flow та управління грошовими потоками.

Бізнес-план та оцінка ефективності проєкту. Управління проєктними ризиками. Управління якістю проєктів. Контроль якості проєкту. Варіаційне та імітаційне моделювання в управлінні проєктами. Контроль виконання проєкту. Методи контролю реалізації проєкту.

Ключові слова: управління проєктами, бізнес-план, аналіз проєкту.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Тема 21. Бренд-менеджмент

Сутність та типи брендів. Сучасний бренд-менеджмент у період кризи. Технологія визначення цілей формування персонального бренду. Підходи та інструменти створення бренду. . Аналіз ринку при створенні бренду. Аналіз конкурентів при моделюванні бренду. Аналіз споживачів продукції бренду. Формування архетипу бренду. Управління позиціонуванням бренду. Розробка стратегії бренду.

Ключові слова: бренд-менеджмент, персональний бренд, стратегія бренду.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

Тема 22. Івент-менеджмент

Івент-менеджмент – як індустрія та професія. Сутність та зміст івенту як основного елементу івент-менеджменту. Класифікація подій в івент-менеджменті. Створення концепції заходу. Планування в івент-менеджменті.

Робота з підрядниками в процесі організації заходів. Місце проведення заходу.
Проектна команда в івент-менеджменті. Фази та етапи івент-менеджменту.
Управління ризиками в івент-менеджменті. Фінансове управління заходами.

Ключові слова: івент-менеджмент, концепція заходу, фінансове управління.

Література: [1, 4, 5, 6, 8, 15].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Семинарське заняття оцінюється за 10-бальною шкалою.

Критерії оцінювання виконання на семінарському занятті

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною шкалою.

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Виконання завдань самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			66		78
Максимальна кількість балів: 144					
Розрахунок коефіцієнта: $144 / 60 = 2,4$					

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання проводиться модульна контрольна робота, яка оцінюється за 25 бальною шкалою.

Розробляється викладачем в залежності від фактичного навчального матеріалу та з урахуванням «Критеріїв оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті».

Завдання модульної контрольної роботи у своїй сукупності охоплюють усі теми модуля. Кількість варіантів кожного комплекту МКР – 5. Кожен варіант складається з двох типів завдань: тестові завдання (20 тестових питань в кожному варіанті), що оцінюється у 10 балів за кожен термін та практичне завдання – 20 балів.

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як екзамен.

Максимальна кількість балів – 40.

Розподіл балів: 20 балів за 40 тестових питань; 20 балів за вирішення задачі.

6.4. Орієнтовний перелік питань до іспиту

1. Менеджмент як наука і мистецтво.
2. Основні категорії менеджменту.
3. Організації та їх загальні характеристики.
4. Методи, принципи, закони і закономірності менеджменту.
2. Управління, спрямоване на успіх.
3. Критерії ефективного управління.
4. Еволюція управління до ХХ століття.
5. Школа наукового управління.
6. Адміністративна (класична) школа управління.
7. Школа людських відносин.
8. Біхевіористський підхід.
9. Кількісний підхід в науці управління.
10. Сутність системного підходу до управління організацією.
11. Процесний підхід в управлінні.
12. Ситуаційний підхід в управлінні.
13. Сучасна управлінська парадигма.
14. Розвиток управлінської науки в Україні.
15. Внутрішнє і зовнішнє середовища організації, їх характеристики, взаємозв'язок.
16. Цілі і задачі організації.
17. Організаційні структури.
18. Розподіл праці в організації.
19. Людський фактор в діяльності організації.
20. Зовнішнє середовище організації, його характеристики.
21. Постачальники, споживачі і конкуренти організації.
22. Законодавство та державні органи влади.
23. Основні фактори середовища побічної дії.
24. Фактори міжнародного середовища в менеджменті.
25. Поняття, класифікація і взаємозв'язок функцій менеджменту.
26. Управлінський процес.
27. Сутність та класифікація методів менеджменту.
28. Сутність планування, його види та їхній взаємозв'язок.
29. Процес стратегічного планування.
30. Поняття мотивації.
31. Потреби і винагороди.
32. Змістовні теорії мотивації.
33. Процесуальні теорії мотивації.
34. Стимулювання праці.
35. Поняття, зміст та види контролю.
36. Системи контролю з зворотним зв'язком.
37. Етапи процесу контролю.
38. Поведінкові аспекти контролю.
39. Економічність контролю.

40. Повноваження, обов'язки, відповідальність.
41. Види повноважень.
42. Побудова організації, організаційне проектування.
43. Класифікація організаційних структур управління.
44. Централізація та децентралізація.
45. Поняття регулювання. Його види та етапи.
46. Поняття та види координації.
47. Поняття, характеристики та види комунікацій.
48. Комунікаційний процес, його елементи та етапи.
49. Організаційні комунікації, їх типи і роль в управлінні.
50. Міжособові комунікації.
51. Міжрівневі комунікації.
52. Комунікації між підрозділами.
53. Комунікації між організацією і її середовищем.
54. Бар'єри в комунікаційному процесі.
55. Удосконалення організаційних комунікацій.
56. Сутність, значення та класифікація управлінських рішень.
57. Умови прийняття управлінських рішень.
58. Фактори, що впливають на прийняття рішень.
59. Моделі прийняття управлінських рішень.
60. Поняття та загальна характеристика керівництва.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Менеджмент»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., підготовка до складання екзамену – 10 год.

Назва модуля	Управління персоналом			Сучасний менеджмент в Україні в умовах воєнного стану			
Кількість балів	66			68			
Теми лекцій	Керівництво та лідерство	Культура організації та корпоративна політика	Організаційні зміни та конфлікти в організації	Управління інноваціями	Управління проєктами	Бренд-менеджмент	Івент-менеджмент
Теми семінарських	Керівництво та лідерство	Культура організації та корпоративна політика	Організаційні зміни та конфлікти в організації діяльності	Управління інноваціями	Управління проєктами	Бренд-менеджмент	Івент-менеджмент
Види поточного контролю	МКР – 25 балів			МКР – 25 балів			
Підсумковий контроль	Екзамен за результатами вивчення курсу (462 / 60)=7,7						

8. Рекомендована література

Базова

1. Іванова Н.С., Приймак Н.С., Карабаза І.А., Шаповалова І.В., Лижник Ю.Б. Сучасний менеджмент у схемах і таблицях. Частина 1: навч. посіб. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2021. 282 с.
2. Менеджмент: навч. посіб. Національний університет Юридична академія України імені Ярослава Мудрого ; ред. Л. С. Шевченко. Харків : Право, 2013. 209 с.
3. Осовська Г. В. Менеджмент : підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.
4. Шкільняк М.М, Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

Допоміжна

5. Блага Н.В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
6. Гуторова О.О. Менеджмент організації : навч. посіб. Х. : Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: ХНАУ, 2017. 267 с.
7. Дергачова Г.М. Івент-менеджмент. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51203/1/Event%20management_konspect.pdf.
8. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент : підручник. Суми : Університетська книга, 2015. 334 с.
9. Кравченко В.О. Менеджмент: Навч. посіб. Одеса: Атлант, 2013. 165 с.
10. Кредісов А. І. Історія вчень менеджменту: Підручник для вищ. навч. закладів. К.: Знання України, 2010. 300 с.
11. Мазаракі А.А. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо, 2014. 846 с.
12. Мальська М. П., Білоус С. П. Менеджмент організацій: теорія та практика. ЦУЛ, 2020. 190 с.
13. Менеджмент організації : підруч. Загальний редактор В.П. Петков. Київ : КНТ, 2019. 486 с.
14. Мотіна Н.І. Основи менеджменту: мотивування і контроль як загальні функції управління загальноосвітнім навчальним закладом [Текст] : навчальний посібник ; Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, Інститут суспільства. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. 54 с.
15. Смерічевський С.Ф. Бренд-менеджмент: навч. посібник. К. : НАУ, 2019. 156 с.
16. Управління проектами: навчальний посібник до вивчення дисципліни для магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації: «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент міжнародних проектів», «Менеджмент інновацій», «Логістика»/ Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.

Інформаційні ресурси

1. Менеджмент@БЛОГ. URL : <http://blog.management.com.ua/>
2. Портал, присвячений ключовим аспектам сучасного менеджменту та професійного розвитку управлінців. URL : <http://www.management.com.ua/>
3. Chief Executive Group. URL : <https://chiefexecutive.net/>
4. CSR Ukraine. URL : <http://csr-ukraine.org/>